БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дырэктар Інстытута журналістыкі
________________ С.В.Дубовік
(подпіс) (І.ІпБ.Прозвішча)

____
(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД- _________/ р.

СУЧАСНАЯ БЕЛАРУСКАЯ МОВА
(назва дысцыпліны)

Вучэбная праграма па спецыяльнасці:

1-230108-01 **“Журналістыка (друкаваныя СМІ)”**
(код спецыяльнасці) (найменне спецыяльнасці)

1-23 01 08-03 **“Журналистыка (вэб-журналістыка)”**
(код спецыяльнасці) (найменне спецыяльнасці)

1-230108-04 **“Журналістыка (менеджмент СМІ)”**
(код спецыяльнасці) (найменне спецыяльнасці)

Факультэт журналістыкі
(назва факультэта)

Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

Курс (курсы) 1

Семестр (семестры) 1, 2

Практычныя (семінарскія)
заняткі 28
(колькасць гадзін)

Лабараторныя
заняткі –
(колькасць гадзін)

КСР 12
(колькасць гадзін)

Усяго аўдыторных гадзін па дысцыпліне
68
(колькасць гадзін)

Усяго гадзін
па дысцыпліне 128
(колькасць гадзін)

Экзамен II
(семестр)

Залік –
(семестр)

Курсавы праект (работа) –
(семестр)

Форма атрымання вышэйшай
адукацыі вочная

Склаў (ла) Шкраба І., Р., кандыдат філалагічных навук, дацэнт
(І.ІпБ. Прозвішча, ступень, званне)

2011 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе тыпавой вучэбнай праграмы _"Сучасная беларуская мова" для вышэйшых навучальных установ рэгістарацыйны № ТД – Е.089 / тып. 27.01.2009

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры
стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

пратакол № 1 / 11 / 12 ад 30.08.2011
(дата, нумар пратакола)

Загадчык кафедры

_______________ В. І. Іўчанкаў
(подпіс) (І.ІпБ.Прозвішча)

Адобрана і рэкамендавана да зацвярждэнння вучэбна-метадычнай (метадычнай) камісіяй факультэта журналістыкі

пратакол №__ ад ____________
(дата, нумар пратакола)

Старшыня

_______________ В. М. Самусевіч
(подпіс) (І.ІпБ.Прозвішча)

Інфармацыйная частка

1. Беларуская граматыка. Ч. І – Мінск: Навука і тэхніка, 1985.

2. Беларуская мова. Цяжкія пытанні фанетыкі, арфэпіі, граматыкі / Пад рэд. А.І.Падлужнага. Мінск. – 1987.

3. Беларуская мова: у 2-х ч. Ч. І: Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Марфемная будова слова і словаўтварэнне. Марфалогія. / Пад рэд. Л.М. Грыгор'евай. – 4 выд. – Мінск, 2001.

4. Беларуская мова: Энцыклапедыя.– Мінск: Беларуская энцыклапедыя, 1994.

5. Кавалёва М.Ц. Сучасная беларуская літаратурная мова: Уводзіны. Лексікалогія. Фразеалогія. Лексікаграфія. Фразеаграфія. Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія.: вучэб. дапаможнік для ВНУ / М.Ц.Кавалёва. 3-е выданне, дапрац. і дап. Мінск. – 1993.

6. Плотнікаў Б.А. Беларуская мова. Лінгвістычны кампендыум / Б.А.Плотнікаў, Л.А.Антанюк. – Мінск: Інтэрпрэссэрвіс, Кніжны дом, 2003.

7. Плотнікаў Б.А. Лексіка і фразеалогія беларускай мовы: вучэб. дапаможнік. / Б.А.Плотнікаў.– Мінск, 2004.

8. Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск. 2008.

9. Слова беларускае: З гісторыі лексікалогіі і лексікаграфіі. / Пад рэд. А.Я.Міхневіча. – Мінск.: Народная асвета, 1994.

10. Сямешка Лідзія. Беларуская мова. Уводзіны ў навуку аб мове. Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. – Минск: Сучаснае слова, 1999.

11. Янкоўскі Ф.М. Беларускае літаратурнае вымаўленне. – Мінск: Народная асвета, 1970.

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Характарыстыка навучальнай дысцыпліны. Курс "Сучасная беларуская мова" прысвечаны разгляду моўнай сістэмы ў аспекце ўніверсальнага і спецыфічнага на ўзроўні фанетыкі, лексікалогіі і словаўтварэння. Сістэмна-апісальны і камунікацыйна-дзейснасны падыход стымулюе арыентацыю на вывучэнне не асобных моўных узроўневых з'яў, не на набыццё суммы агульнатэарэтычных навуковых палажэнняў, а на асэнсаванне самой мовы як складанага адзінага знакавага механізма са сваімі адметнымі рэсурсамі, важнымі для ўсіх відаў камунікацыі.

Комплекснае прадстаўленне навучальнага матэрыялу рэалізуецца ў модулях (структурных, адносна самастойных частках метадычнага апарата), якія адначасова з'яўляюцца мэтавай праграмай студэнта, банкам інфармацыі і метадычным дапаможнікам для дасягнення дыдактычнай мэты.

Роля і месца навучальнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста. Курс сучаснай беларускай мовы, якая выступае асновай для пабудовы такой адзінкі вербальнай камунікацыі, як дыскурс, паспрыяе набыццю будучым спецыялістам належнай кваліфікацыі і найперш спасціжэнню канвенцыянальнасці як адпаведнасці маўленчым нормам пісьмовага маўлення, дакладнаму выбару слоў і іх лагічнаму спалучэнню. У той жа час тэорыя фанетыкі дасць магчымасць удасканаліць такую адзінку камунікацыі, як выказванне, шляхам дарэчнага скарыстання магчымасцей інтанацыі, лагічнага націску, тэмпу маўлення і інш. фактараў вуснай камунікацыі.

Мэты і задачы навучальнай дысцыпліны. Дыдактычная база пачатковага курса беларускай мовы ўключае задачу даць сістэмныя веды аб асноўных законах і нормах беларускай мовы, сфармаваць уменне фанетычнага і лексікалагічнага аналізу, замацаваць арфаэпічныя і арфаграфічныя навыкі, выпрацаваць уменне бездакорнай лексічнай семантызацыі, навучыць разумець сутнасныя характарыстыкі фанетыкі, лексікі і словаўтварэння, кваліфікавана выбіраць стылістычна значныя варыянты, навучыцца прафесійна ацэньваць фоніку як першасную моўную субстанцыю і слоўнік як сведчанне дасканалага валодання мовай у вусных жанрах журналістыкі, набыць веды для навукова абгрунтаванай ацэнкі моўных фактаў, умець карыстацца даведачнымі і лексікаграфічнымі выданнямі.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№п/п	**Найменне раздзелаў, тэм**	**Колькасць гадзін**				
	I семестр	**Аўдыторныя**				**Самаст. работа**
	Сучасная беларуская мова	**Лекцыі**	**Практ**.	**Лаб. заняткі**	**КСР**	
1.	Уводзіны	2	–	–		–
2.	Фанетыка	5	6	–	Кантрольн.	2
3.	Фаналогія	2	2	–	Тэсціраў.	2
4.	Арфаэпія	2	2	–		2
5.	Графіка	1	1	–		–
6.	Арфаграфія	2	3	–		2
					Мікразалік па курсе	
	II семестр					
1.	Лексікалогія	7	6	–	Кантрольн.	4
2.	Лексікаграфія	1	2	–		2
3.	Фразеалогія	2	2	–	Мікразалік	2
4.	Марфеміка і марфаналогія	2	2	–		–
5.	Словаўтварэнне	2	2	–	Тэсціраван.	2
					Экзамен	

ПРАТАКОЛ
УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

Назва дыцыліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	**Назва кафедры**	**Прапановы аб змяненнях у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне**	**Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)**
Стылістыка	Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання	Узгоднена. Змен няма	
Літаратурнае рэдагаванне	Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання	Узгоднена. Змен няма	

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ
ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
НА __________________________/___________ НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

№ п/п	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры

_________________________________ (пратакол № _______ ад __________200 ___ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

________________________ ________________________ _____________________
(ступень, званне) *(подпіс)* *(І.ІпБ.Прозвішча)*

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

________________________ ________________________ _____________________
(ступень, званне) *(подпіс)* *(І.ІпБ.Прозвішча)*

Нумар раздзела, тэмы заняткаў	Назва раздзела, тэмы заняткаў; пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кнтролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Катралюемая самастойная работа студента			
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	**9**
1.	Уводзіны. Класіфікацыя моў. Беларуская мова ў аспекце тыпалагічнага нацыянальнага	2	–	–	–		№ 4,10	Дыктант
2.	Фанетыка. Сістэмы гукаў беларускай мовы. Артыкуляцыйна-акустычная класіфікацыя гукаў. Камбінаторныя, пазіцыйныя і гістарычныя змены гукаў	4	4	–	2		№ 1, 2, 5, 10	Кантр. работа
3.	Фаналогія. Характарыстыка фанемы. Пазіцыі, карэляцыйныя рады, варыянты фанем. Гіперфанема.	2	2	–	2		№ 1, 10	
4.	Склад. Тыпы складоў. Прынцыпы складападзелу	1	1	–			№ 5, 10	
5	Націск, яго рысы. Інтанацыя, тыпы ІК.	1	1	–			№ 5, 10	Тэсціраванне
6.	Арфаэпія. Нормы вымаўлення галосных, зычных і іх спалучэнняў	1	2	–	2		№ 1, 10, 11	
7.	Графіка. Гукі літары. Арфаграма. Складовы і літарны прынцыпы графікі.	1	1	–		Палеаграфічныя крыніцы	№ 5, 10	Дыктант
8.	Арфаграфія. Гісторыя станаўлення. Прынцыпы арфаграфічнага пісьма	2	3	–	2	Гістарычныя нарматыўныя акты	№ 9	
								Мікразалік па курсе
	РАЗАМ	14	14		8			6 (КСР)

II семестр

Нумар раздзела, тэмы заняткаў	Назва раздзела, тэмы заняткаў; пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Катралюемая самастонаая работа студента			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Лексікалогія. Паняцце аб слове. Семантычная структура слова. Тыпалогія лексічных значэнняў. Сінхронна-дыяхранічная і стылістычная класіфікацыя лексікі. Сістэмныя і асістэмныя адносіны ў лексіцы. Дынамічныя працэсы ў лексічнай сістэме.	7	6	–	4		№ 3, 4, 7, 9	Дыктант. Кантрольная работа
2.	Лексікаграфія. Тыпы слоўнікаў. Пабудова і змест слоўнікавага артыкула. Дэфініцыя.	1	2	–	2	Лексікаграфічныя выданні	№ 3, 5, 9	
3.	Фразеалогія. Сутнасць фразеалагізма. Класіфікацыя фразеалагізмаў і іх паходжанне. Беларуская фразеаграфія.	2	2	–	2	Двухмоўны фразеалагічны слоўнік	№ 4, 5, 7	Мікразалік
4.	Марфеміка і марфаналогія. Класіфікацыя і тыпы марфем. Сінанімія і аманімія марфем. Аламорфы і варыянты марфемы. Марфемны і этымалагічны аналіз.	2	2	–		Марфемны слоўнік беларускай мовы	№ 3, 4,	Дыктант. Калоквіум
5	Словаўтварэнне. Словаўтваральнае значэнне, словаўтваральны тып, спосаб словаўтварэння. Словаўтваральны аналіз слова.	2	2	–	**2**	Словаўтваральны слоўнік беларускай мовы	№ 1, 3	Тэсціраванне
								Экзамен па курсе
	РАЗАМ	14	14		10			6(КСР)